

Aanwinsten en Vondsten.

Een Philips Wouwerman in 's Rijksmuseum te Amsterdam?

In het eerste nummer van dit bulletin bericht de Hoofddirecteur, waarnemend Directeur van 's Rijksmuseum van schilderijen, over eene vermeerdering dier verzameling met een schilderij, dat volgens hem den uittocht der Spaansche troepen uit Hulst voorstelt en door Philips Wouwerman zou geschilderd zijn.

Alhoewel dit blad wellicht niet de geschiktste plaats is voor polemieken, bevat de genoemde mededeeling toch zooveel abnormiteiten, dat het mij niet wenschelijk voorkomt, deze zonder rectificatie te doen doorgaan.

Allereerst het afgebeelde wapenfeit. De schrijver ziet daarin den aftocht der Spaansche troepen uit Hulst in 1645, en wel:

1°. omdat Frederik Hendrik als hoofdpersoon op het stuk voorkomt;

2°. op grond eener gravure van P. Nolpe, waarop o. a. voorkomt »het bastion met zijn eigenaardige gedaante. Ook herkent men in de uittrekkende troepen eenigszins dezelfde ordonnantie.«

Hiertegen is het volgende aan te voeren: 1°. Toen Frederik Hendrik in 1645, twee jaren voor zijn overlijden, Hulst innam, zag hij er zéér oud en grijs van haren uit. In dezelfde zaal, waarin het hier besproken schilderij thans is opgehangen, kan men zich aan meer dan één levensgroot portret uit de laatste levensjaren van den prins van diens uiterlijk op de hoogte stellen. Daarentegen ziet hij er op het pseudo-beleg van Hulst veel jeugdiger uit en heeft hij gedeceerd nog bruin haar. Ook behoorde zijn jeugdige zoon, de latere Stadhouder Willem II vóór Hulst tot zijn gevolg, terwijl hij op het schilderij ontbreekt.

2°. »Het bastion met zijn eigenaardige gedaante«, dat ook op de gravure van P. Nolpe voorkomt, is niets dan een recht stuk schuins opstijgende fort- of vestingswal, waarop een kanon staat tusschen twee schanskorven. Wat hierin voor eigenaardigs is, vermag ik niet in te zien. Op de prent van Nolpe daarentegen is het een bijna loodrechte muur, van vooruitstekende punten voorzien, zonder schanskorven ter weerszijden van het kanon. De eenige overeenkomst, die ik ontdek, is de plaatsing aan den linker rand, ter afsluiting van de compositie.

De »eenigszins dezelfde ordonnantie« der voorbijtrekkende troepen op het schilderij en op de prent van Nolpe bestaat m. i. in niets meer dan eene oppervlakkige overeenkomst, die marcheerende legers uitteraard altijd aanbieden; het komt mij bovendien zeer twijfelachtig voor, of wij het op het schilderij wel met overwonnen Spaansche